

NYUGATI JÓ SZOMSZÉD: AUSZTRIA, MINT POTENCIÁLIS KÜLPIAC**GOOD WESTERN NEIGHBORHOOD: AUSTRIA AS A POTENTIAL FOREIGN MARKET***Ócsainé Bartalos Klára Katalin, Földi Kata***ÖSSZEFOGLALÁS**

A magyar termékek számára fontos értékesítési lehetőséget jelent az export. Elsősorban a szomszédos országokat érdemes figyelembe venni a földrajzi és kulturális közelség, valamint az alacsonyabb fuvarozási költségek miatt. Tanulmányunkban Ausztria, mint potenciális külpiaci partner gazdasági, földrajzi, politikai, jogi és kulturális tulajdonságait vizsgáltuk meg. A közös múlt, évszázadokra visszanyúló jó kapcsolat, gazdasági együttműködések hatása a mai napig érezhető. Az ország sokszínűségének és aktuális változásainak ismerete azonban szükséges a hosszú távú üzleti sikerhez. Ebben kívánunk segíteni elemzésünkkel.

Kulcsszavak: Ausztria, export, gazdaság, kultúra, üzleti kultúra

ABSTRACT

Export is an important selling opportunity for Hungarian products. First of all neighbouring countries should be taken into consideration due to their geographical and cultural proximity as well as lower transportation costs. In our study, we examined the economical, geographical, political, legal, and cultural characteristics of Austria as a potential business partner. Our common past, our good relation which dates back centuries and our economic cooperation can be still felt today. However, knowledge of the diversity and current changes in the country is essential for long-term business success. We want to help you with our analysis.

Keywords: Austria, export, economy, culture, business culture

BEVEZETÉS

Ausztria fejlett nyugati országgént kedvező üzleti partner lehet, mivel az életszínvonal itt magasabb, mint hazánkban a GDP és vásárlóerő paritási adatok alapján (KSH, 2020; TRADING ECONOMIES, 2020c és 2020b). Az osztrák várható élettartam szinte töretlenül emelkedik, 2019-ben már csaknem 82 év (81,793), mely a világtágnál 9 évvel, a magyar várható élettartamnál pedig 6 évvel több. (THE WORLD BANK, 2019a és 2019b). Ezek alapján arra következtetünk, hogy az egészséges életmód iránt nyitottabbak az osztrákok, melyet néhány szempontból közelebbről is megvizsgáltunk.

ANYAG ÉS MÓDSZER

Tanulmányunkban Ausztria adottságait elsősorban szakirodalmi források, nemzetgazdasági adatok és szaklapok tükrében elemeztük. Célunk bemutatni Ausztria makrokörnyezetét és az üzleti etikettet és protokollt. Szeretnénk olyan hasznos információkkal szolgálni, melyek a gyakorlatban is segítik a sikeres partnerséget osztrák üzletemberekkel.

EREDMÉNYEK**Ausztria gazdasága**

Ausztria gazdaságilag igen stabil és sikeres, melyet a hazánktól eltérő struktúra is indokol: a kis- és középvállalatok túlsúlya és folyamatos fejlődése jellemző. A 2008-as válság sem állította meg az éves szinten átlagosan 1,5-2 százalékos növekedést, így az egy főre jutó GDP meghaladta az 50 000 USA dollárt (ÉVOSZ, 2020). Ehhez képest Magyarországon 2019-ben az egy főre jutó GDP 17 466 USD, az osztrák érték (50 655 USD) ennek 2,9-szerese (TRADING ECONOMIES, 2020c és 2020b). A vásárlóerő-paritáson számított egy főre jutó GDP hazánkban

34 046 USD, míg Ausztriában 53 558 USD, a magyar érték csaknem 1,6-szerese (KSH, 2020). Az ország GDP-je esetében a 2008-as induló 430 milliárd USD után csökkenés 2009-ben (30 milliárd USD), 2012-ben (21 milliárd USD), 2015-ben (60 milliárd USD) és 2019-ben (10 milliárd USD) volt, így 445 milliárd USD a záró érték. Ezzel világszinten a 30. helyet érte el, maga mögé utasítva többek között Iránt, az Egyesült Arab Emírséget, Norvégiát (THE WORLD BANK, 2019a; TRADING ECONOMICS, 2020a). Az infláció mértéke átlagosan 2%, míg a munkanélküliségi ráta 5% körüli (ÉVOSZ, 2020). Az EUROSTAT adatai alapján a munkanélküliség 2020. februárjától 4,5 százalékról 5,7-re emelkedett Ausztriában, a tendencia ugyanez hazánkban (3,5 és 4,5%), valamint az EU-ban is, az átlag 6,5-ről 7,5 százalékra emelkedett. Az Európai Unió jelentései szerint Ausztria külkereskedelme többnyire az EU-n belül zajlik, az exportnál 71%, az import esetében 78% ennek aránya, itt a legjelentősebb partner Németország (30 illetve 41% részesedéssel), majd Olaszország (6-6%). Export kapcsolata van Szlovákiával és az EU-n kívül Svájcjal valamint az Egyesült Államokkal is. Import termékei érkeznek Csehországból és Hollandiából is (4-4%). Nem uniós országgént Svájc (4%) és Kína jelenik meg (3%) (EU, 2018a). Hazánkból is egyre több magyar tulajdonú cég exportál Ausztriába, 2018-ban az export 5%-a irányult eme nyugati szomszédunkhoz az EU-n belüli 82 százalékból (ÉVOSZ, 2020; EU, 2018b). A világválság miatti korlátozások jelentős visszaesést okoztak Ausztria külkereskedelmében az előző évhez képest: 2020. júliusra az import 15,5%-kal, az export pedig 6,1%-kal, a legkritikusabb időszakban (márciustól májusig) az import 17,7%-kal, az export 19,5%-kal csökkent (VILÁGGAZDASÁG, 2020).

Földrajzi adottságok

Ausztria területe 83879 km², tehát mintegy 10 százalékkal kisebb hazánknál (93 011 km²). „Európa országútja” a középkortól kedvező természetes vízi és szárazföldi útvonalai miatt. A Keleti-Alpok vonulatain hegyvidéki éghajlata van, míg a medencékben, sík- és dombvidékeken kontinentális. A Duna és az Inn két legnagyobb folyója, a Boden- és Fertő-tó pedig legnagyobb állóvizei, melyek idegenforgalmi szempontból is jelentősek. Az idegenforgalom szerepe kiemelkedő Ausztriában. A lakosság eloszlása egyenetlen, a tengerszint feletti magassággal fordítottan arányos a népsűrűség, az országos átlagnak több mint háromszorosa a Bécsi-medence népsűrűsége. (TÓTH, 2016) Energiagazdálkodásában a megújuló energiákra támaszkodik elsősorban: vízi-, szél-, nap- és biomassa erőművek szolgáltatják az áramot. 2020-ban az utolsó szénmű bezárásával a második szénenergiától mentes áramot használó Európai Unió országgá vált Ausztria (ÉVOSZ, 2021).

Népesség és multikulturalizmus

A népesség a STATISTIK AUSTRIA adatai szerint 8,901 millió fő volt 2020. január elsején, mely folyamatosan növekszik, elsősorban a bevándorlás miatt (az utolsó évben 96% részarányban), de kis arányban természetes növekedés is tapasztalható (2019-ben a születésszám 1566-tal meghaladta a halálozások számát). A népességnövekedés a legerőteljesebb Bécsemben és Vorarlberg tartományban, a csökkenés pedig Karintiában volt a legjelentősebb. Mindezek mellett a népesség öregedése is megfigyelhető tendencia, a nyugdíjasok száma egy év alatt 1,5%-kal emelkedett 1,69 millió főre, míg az aktív korúak, a 20 és 65 év közöttiek létszáma 5,49 millió fő, a 20 év alattiak pedig 1,72 millióan vannak az országban (STATISTIK AUSTRIA, 2020). A teljes lakosság mintegy 17,1 százaléka, azaz több mint 1,5 millió személy külföldi, tehát nem osztrák állampolgár (kettős állampolgárság itt nem létezik), de az országban él. Arányuk egyre magasabb, a legkedveltebb lakóhelyük Bécs, ahol arányuk 31,5%, csaknem az országos átlag duplája (STATISTIK AUSTRIA, 2021a). A bevándorlók között a legtöbb német, őket a román és szerb származásúak követik, majd a törökök, bosnyákok, magyar, horvát, lengyel, szíriai és szlovák állampolgárságúak (STATISTIK AUSTRIA, 2021b).

Politikai és jogi környezet

Az Osztrák-Magyar Monarchia idejében közvetlen kapcsolatban álltunk. A Monarchia 1918-as felbomlása után az élelmiszertermelés központja hazánkban maradt, míg a nehézipar többnyire Csehországban, így Ausztria nehéz gazdasági helyzetbe került. Saját nemzeti iparának megteremtését lassította a második világháború majd a kettős megszállás. Ausztria 1955. október 26. óta független, föderatív államként, parlamentáris szövetségi köztársaságként működik, stabil alapokra helyezve gazdaságát. A köztársasági elnök az államfő, a kancellár áll a szövetségi kormány élén. A kilenc tartomány önálló kormányokkal rendelkezik, melyek a kétkamarás szövetségi kormánnyal együttesen gyakorolják a végrehajtó hatalmat. Az Európai Unióhoz való csatlakozás 1995-ben történt meg, azonban a katonai semlegesség megőrzése érdekében a NATO-ba Ausztria nem lépett be. EU tagállamként valamint a Schengeni övezet tagjaként a Magyarországgal folytatott kereskedelem előtt nincsenek politikai és jogi akadályok (EU, 2018a; TÓTH, 2016).

Az élelmiszer export kapcsán fontos megvizsgálni az osztrák Élelmiszertörvény, valamint a helyi minőségrendszerek, földrajzi árujelzők és védjegyek szerepét. Az osztrák termelők számára kötelezőek az élelmiszerkönyv (Codex Alimentarius Austriacus) szigorú előírásai, de a külföldi termékek számára nem. A HACCP mellett a kiskereskedelem megköveteli az IFS, BRC, GFSI rendszereket, a zöldség-gyümölcs esetében a GLOBALGAP használatos, valamint a HALAL (iszlám előírásoknak való megfelelés) tanúsítás is népszerű, ami hazánkban még ritka. Az ISO 22000 élelmiszer-biztonsági szabvány használata Ausztriában kevésbé hangsúlyos (2014-ben 93 tanúsítás), mint nálunk (168 tanúsítás). Az osztrák termékek védjegyzése már nagyon korán (19. században) elterjedt volt, EU-s oltalmi formákat és földrajzi árujelzőket is használnak. Ma a legrangosabb védjegy az AMA Gütesiegel, több AMA kategóriáétezik, melyet csak osztrák termékek kaphatnak meg, a hazai piacon igen megbecsültek. Egyéb helyi védjegyek is vannak, de az AMA a legnagyobb presztízsű. Ausztria ökológiai gazdálkodása csaknem egy évszázados múltra tekint vissza, az EU-ban vezető szerepet tölt be e tekintetben. A tudatos kormányzati szerepvállalásnak, az ökológiai egyesületeknek valamint a kiskereskedelmi láncoknak is szerepe van abban, hogy a lakosság körében népszerűek az öko-termékek, sőt közintézményekben (kórházak, iskolák, menzák) is támogatottak. Ausztria gabonatermesztése 94%-ban fedezi a hazai termelés szükségletét, korszerű malomipari technikákat alkalmaznak, több mint 7 százalékban ökológiai gazdálkodásból származó magvakkal. Alapanyag szinten zajlik a termékfejlesztés az innovatív lisztkeverékekkel. Új igény és tendencia a fehér helyett a magasabb rosttartalmú, friss és egészségesebb pékáru, és a glutén-, allergén- és transzírmentes ételek (JANKUNÉ-KÜRTHY – TIKÁSZ, 2016, GREENPEACE, 2018).

Ausztria kultúrája

Ahogy a lakosság összetételét vizsgáltuk, feltűnő volt a külföldiek magas aránya (17,1%) és a származási országok különbözősége. Ennek természetesen hatása van az ország kultúrájára, különösképpen a fővárosban, ahol a legnagyobb arányban (31,5%) élnek együtt a különböző nációk (STATISTIK AUSTRIA, 2021a és 2021b).

A nemzeti identitás mellett fontos tényezőnek számít a vallási összetétel, hiszen a hit-és hiedelemrendszer alapvető meghatározó tényező. Ausztria alapvetően keresztény, azon belül is római katolikus vallású ország, de arányuk csökken (2009-ben 66,2%, 2019 végén 56%), egyrészt demográfiai okból (több haláleset, mint kereszttség), másrészt az egyháztól való tudatos elfordulás miatt (2019-ben 67 600 kilépő), 2020 végére számuk 5 millió fő alá csökkent. Egy 2018-as felmérés szerint az osztrákok 73%-a hisz egy Istenben, 63% tartja magát vallásosnak, 29% vallástalannak, 4% pedig ateistának. A 2001-es népszámlálás óta központilag nem gyűjtik a vallások adatait, így a felekezetek nyilvántartásai alapján lehet becsülni a létszámokat (STATISTIK AUSTRIA, 2021c és 2021d). Amikor az 1960-as évek végén a munkaerőhiányt

külföldiekkel pótolták, tízezres nagyságrendben érkeztek muzulmán török és jugoszláv dolgozók. A családegyesítések és a jugoszláv háborúk menekültjei miatt 5 év múlva már százezres nagyságrendről volt szó. 1971-ben 0,3%, 2001-ben már 2%, majd 2011-ben 4,2%-ra nőtt az arányuk. 2009-ben több mint félmillióan lehettek. 2015-ben mintegy 90 ezer afgán és szír menekültet fogadtak be, így 2017-re elérte a számuk a 700 ezer főt, és arányuk 8%-ra emelkedett, Bécsben 12%-ra, így a lakosság 2. legnagyobb csoportját képezik (LÁSZLÓ, 2020). Az utóbbi évek bevándorlóinak fele Romániából érkezett, ők pedig az ortodox vallásúak arányát növelték, így 2018-ra Ausztria második legnagyobb vallási közössége az ortodox kereszténység lett 775 ezer lélekszámmal. Őket követik az evangélikusok (278 605 fő), az aleviták, buddhisták, Jehova tanúi, hindu és sikh vallásúak. A zsidó közösség létszáma igen lecsökkent a Holokauszt következtében (200 ezerből 8 117 maradt a 2018-as adatok szerint), más keresztény felekezetek aránya még kisebb (pl. hetednap adventista, pünkösdű) (STATISTIK AUSTRIA, 2021c).

Ausztria kultúrájában és ünnepeiben meghatározó a hagyományörzés és a katolikus ünnepek. A húsvéti és karácsonyi időszak a legjelentősebb, amikor a főváros díszbe öltözik, színes vásárokat tartanak. Télen Krampusz- és Mikulás felvonulás is van, valamint Adományhozatal. A néptánc (keringő és polka), a rezesbandák (falunként) és a népviselet is a hagyományörzés elemei. A tipikus osztrák ház fehér stukkós, téglából épült, nagyon tartós és szilárd, nagy erkélyekkel és virágokkal, fa ajtóval és ablakokkal. Fontos Nemzeti ünnepük október 26. a függetlenné válás emlékére (II, 2021).

Ausztria klasszikus hagyományai a barokk építészet, a szecesszió képzőművészei, neves költők és írók. A zenében egy egész korszak, a Bécsi klasszicizmus kapcsolódik hozzájuk Mozart, Haydn, Schubert részvételével, de Mahler és Strauss, a keringők atyja is említésre érdemes. A Bécsi Zeneakadémia, a Bécsi Filharmonikusok, a Bécsi Szimfonikus Zenekar és a Wiener Sängerknaben kórus is világhírű a Bécsi Állami Operaházzal (Wiener Staatsoper) és Volksoperrel együtt. Az osztrák oktatási rendszer Mária Terézia óta ingyenes, máig neves egyetemek és intézmények találhatók az országban. A múzeumok és könyvtárak nagy eszmei örökséget képviselnek (BEREGSZÁSZI, 2011).

Az osztrák emberek számára nagyon fontos a család, mint érték, amely a társadalmi struktúra alapja, szoros családi kapcsolatokat tartanak fenn. Az otthon tiszta és rendezett, büszkeséggel tölti el a tulajt, és többnyire közeli hozzátartozókat és barátokat látnak vendégül. Kimért viselkedés és konzervativizmus jellemzi őket öltözködésükben is, sosem hivalkodóak. A legtöbb nő elegánsan jár bevásárolni is. (I2, 2008)

Ausztria és Magyarország külgazdasági kapcsolatai

A két ország közötti együttműködés és kapcsolatok kétoldalúak minden szinten pl. szakminisztériumok, szövetségi tartományok, testvérvárosok és –közösségek, az oktatás és a tudományos-kulturális terület (Osztrák Kulturális Fórum). Európai uniós partnerként és szomszédos országgént sok közös érdek és ügy kapcsán zajlanak rendszeres politikai egyeztetések. A schengeni csatlakozás az egyesült Európa részévé tette hazánkat, és fokozta az együttműködést a rendőri erők között. A gazdasági kapcsolat is jelentős a két ország között, és Ausztria a legnagyobb befektető Magyarországon. A turizmus pedig növekvő tendenciát mutat nyugati szomszédunk irányába (OSZTRÁK NAGYKÖVETSÉG, i.n.a). A gazdasági kapcsolatok a rendszerváltás után indultak dinamikus fejlődésnek az intenzív külkereskedelemnek és osztrák beruházásoknak köszönhetően. Kiemelkedő jelenlétük több ipari ágazatban, autókereskedelemben, de a kiskereskedelemben és a pénzügyi szektorban is. 2010 óta újra lendületet vett a külkereskedelem fejlődése. 2015-ben az összereszkedelmi volumen 9,8 milliárd euró volt a KSH adatai szerint, így hazánk Ausztria második legfontosabb kereskedelmi partnere volt, hetedik legjelentősebb exportpiaca és nyolcadik legfontosabb beszállító országa. Az osztrák áruimport Magyarországon meghaladta Kína behozatalát. Hasonló struktúrájú osztrák és magyar áruk cserélnek gazdát,

melyet a multinacionális vállalatokkal és a két állam magas fejlettségű nemzetgazdasága közötti kapcsolattal magyarázhatunk (OSZTRÁK NAGYKÖVETSÉG, i.n.b). A KSH legfrissebb adatai szerint 2020 utolsó negyedévében Ausztria hazánk harmadik legfontosabb szolgáltatás-külkereskedelmi partnere volt import (103 milliárd Ft, 285 millió euró) valamint export (144 milliárd Ft, 398 millió euró) tekintetében (KSH, 2021a). 2021 első negyedévében a behozatal negyedik helyre csúszott (81 milliárd Ft, 225 millió euró), Belgium megelőzte, a kivitel megőrizte dobogós helyét (135 milliárd Ft, 375 millió euró) Németország és az USA után (KSH, 2021b).

Az üzleti kultúra sajátosságai

Az osztrák emberek kellemes társalgók, üzletemberként fontos számukra a tájékozottság partnerükkel kapcsolatban, és ezt jó néven veszik, ha az üzlettárs is tud a nemzeti jellemzőkről és közös történelmi múltról társalogni. Tartományonként vannak eltérő sajátosságok kulturális szinten is, a „német stílus” hűvösebb, tartózkodóbb, célratörőbb tárgyalási stílusa jellemzőbb a tiroliakra és vorarlbergiekre. A kézfogással való üdvözlés szokása nők között is működik, alkalmazásakor betartják a korra és rangra vonatkozó szabályokat. Köszönésük „Grüss Gott!”, a „Guten Tag” túl rideg, a „Servus” csak tegező viszonyban, nem hivatalos kapcsolatban használt. A feleséget is a férj beosztásának megfelelően szólítják meg. Ha az üzleti partner „törzshelyére” hív meg, különös megtiszteltetés. Cég jegyét viselő ajándékok adása a protokoll része. Kevésbé direkt módon fogalmazzák meg kérdéseiket, felszólításait és egyet nem értésüket. Pontosság sürgetés nélkül, tekintélytisztelt és környezetvédelem jellemző. A találkozót szükséges előre egyeztetni (HIDAS, 2000).

KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASLATOK

Tanulmányunk végén megállapítjuk, hogy Ausztria kedvező értékesítési lehetőség a magyar termékek exportjára, különösképpen az egészséges életmóddal és konzervatív életmódjukhoz igazodó termékekkel. Az ország stabil gazdaságának köszönhetően fizetőképessé válnak kereslettel számolhatunk, a közös múlt, a már működő, sokrétű kétoldalú kapcsolatok, a földrajzi közelség és hasonló kulturális szokások segítenek abban, hogy könnyebben kössünk hosszú távra üzletet osztrák partnerekkel.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- (1) BERECSZÁSI T. (2011): Kultúra, művészet Ausztriában. http://ausztria.network.hu/blog/ausztria_klub_hirei/kultura-muveszet-ausztriaban (letöltve: 2021.04.29.)
- (2) Építési Vállalkozók Országos Szövetsége (ÉVOSZ) (2020): Ausztria gazdasági struktúrájának bemutatása. <https://www.evosz.hu/2-uncategorised/516-ausztria-gazdasagi-strukturajanak-bemutatasa> (letöltve: 2021.04.29.)
- (3) Európai Unió (EU) (2018a): Ausztria- Áttekintés https://europa.eu/european-union/about-eu/countries/member-countries/austria_hu (letöltve: 2021.04.29.)
- (4) Európai Unió (EU) (2018b): Magyarország- Áttekintés https://europa.eu/european-union/about-eu/countries/member-countries/hungary_hu. (letöltve: 2021.04.29.)
- (5) EUROSTAT (2021): Unemployment statistics - Extra_tables_Statistics_explained_06-04-2021 https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Unemployment_statistics#Unemployment_in_the_EU_and_the_euro_area (letöltés: 2021.04.29.)
- (6) GREENPEACE (2018): 50% bioélelmiszer a menzákön? Burgenland megcsinálja! <https://hu.greenpeace.org/okosmenza/2018/11/30/50-bioelelmiszer-amenzakon-burgenland-megcsinalja/> (letöltve: 2021.04.29)
- (7) HIDAS J. (szerk.) (2000): Kommunikáció idegen kultúrákban - Ausztria https://www.napi.hu/napi_piheno/ausztria.28095.html (letöltve 2021.04.29.)
- (8) JANKUNÉ-KÜRTHY GY. – TIKÁSZ I. E. (szerk.) (2016): Az osztrák élelmiszer-gazdaság működésének és sikereinek elemzése Agrárgazdasági Kutató Intézet. pp. 29-37. 55-57, 71-80. http://repo.aki.gov.hu/1501/1/2016_01T_Az_osztrak_elelmiszer_gazdasag_web_pass_.pdf (letöltve: 2021.04.29)
- (9) KSH (2020): Egy főre jutó GDP, vásárlóerő-paritás alapján (2000-) https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_int024b.html (letöltve: 2021.04.29.)
- (10) KSH (2021a): Magyarország legfontosabb partnerei a szolgáltatás-külkereskedelemben, 2020. IV. negyedév <http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/>

xstadat_evkozi/e_qlks010.html?lang=hu (letöltve: 2021.06.09.) (11) KSH (2021b): Magyarország legfontosabb partnerei a szolgáltatás-külkereskedelemben forint- és euróadatok alapján, 2021. I. negyedév https://www.ksh.hu/stadat_files/kkr/hu/kkr0059.html (letöltve: 2021.06.09.) (12) LÁSZLÓ D. (2020): Robbanásszerűen emelkedik az iszlámhívők aránya Ausztriában. 2020-11-4. In: Magyar Nemzet <https://magyarnemzet.hu/kulfold/robbanasszeruen-emelkedik-az-izlamhivok-aranya-ausztriaban-8904254/> (letöltve: 2021.04.29.) (13) OSZTRÁK NAGYKÖVETSÉG BUDAPEST (i.n.a) Ausztria Magyarországon-Kétoldalú kapcsolatok, <https://www.bmeia.gv.at/hu/osztrak-nagykoevetseg-budapest/ausztria-magyarorszag/> (letöltve: 2021.06.09.) (14) OSZTRÁK NAGYKÖVETSÉG BUDAPEST (i.n.b) Gazdaság- Kétoldalú gazdasági kapcsolatok, <https://www.bmeia.gv.at/hu/osztrak-nagykoevetseg-budapest/ausztria-magyarorszag/gazdasag/> (letöltve: 2021.06.09.) (15) STATISTIK AUSTRIA (2020) Österreich wächst: 8,901 Mio. Personen lebten am Jahresbeginn 2020 in Österreich; Bevölkerungswachstum in der Altersgruppe 65+ besonders kräftig https://www.statistik.at/web_de/statistiken/menschen_und_gesellschaft/bevoelkerung/bevoelkerungsstruktur/123836.html (letöltve: 2021.04.29.) (16) STATISTIK AUSTRIA (2021a) Anteil der Ausländer an der Bevölkerung in Österreich von 2011 bis 2021 <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/293102/umfrage/auslaenderanteil-in-oesterreich/> (letöltve: 2021.04.29.) (17) STATISTIK AUSTRIA (2021b) Anzahl der Ausländer in Österreich nach den zehn wichtigsten Staatsangehörigkeiten zu Jahresbeginn 2021 <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/293019/umfrage/auslaender-in-oesterreich-nach-staatsangehoerigkeit/> (letöltve: 2021.04.29.) (18) STATISTIK AUSTRIA (2021c) Anzahl der Gläubigen von Religionen in Österreich im Zeitraum 2012 bis 2020 <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/304874/umfrage/mitglieder-in-religionsgemeinschaften-in-oesterreich/> (19) STATISTIK AUSTRIA (2021d) Statistiken zur Religion in Österreich <https://de.statista.com/themen/2066/religion-in-oesterreich/> (letöltve: 2021.04.29.) (20) THE WORLD BANK (2019a): Austria <https://data.worldbank.org/country/austria> (letöltve: 2021.04.29.) (21) THE WORLD BANK (2019b): Life expectancy at birth, total (years). <https://data.worldbank.org/indicator/SP.DYN.LE00.IN?locations=AT> (letöltve: 2021.04.29.) (22) TÓTH J. (szerk.) (2016): Világföldrajz [Digitális kiadás.] Budapest: Akadémiai Kiadó. 21.1.5.3. Ausztria p. 1- doi:10.1556/9789630598392 Letöltve: https://mersz.hu/hivatkozas/m27v_443_p1#m27v_443_p1 (2021.04.29.) (23) Trading Economics (2020a) <https://hu.tradingeconomics.com/> (Letöltve 2021.04.29.) (24) TRADING ECONOMICS (2020b): Ausztria – Egy főre jutó GDP <https://hu.tradingeconomics.com/austria/gdp-per-capita> (Letöltve 2021.04.29.) (25) TRADING ECONOMICS (2020c) Magyarország – Egy főre jutó GDP <https://hu.tradingeconomics.com/hungary/gdp-per-capita> (letöltve 2021.04.29.) (26) VI-LÁGGAZDASÁG (2020): Jelentős mértékben visszaesett Ausztria külkereskedelmi forgalma 2020.10.09. <https://www.vg.hu/gazdasag/gazdasagi-hirek/jelentos-mertekben-visszaesett-ausztria-kulkereskedelmi-forgalma-3126949/> (letöltve: 2020.04.29.) (11) Ausztria (Osztrák Köztársaság)- Kultúra <http://www.utazaselott.hu/utazas-ausztria-kultura-lmlm-2.html> (letöltve: 2021.04.29.) (12) Austria - Language, Culture, Customs and Etiquette (2008) <https://web.archive.org/web/20080730023744/http://www.kwintessential.co.uk/resources/global-etiquette/austria-country-profile.html> (letöltve: 2021.04.29.)

SZERZŐK:

Ócsainé Bartalos Klára Katalin

Kereskedelem és marketing BA szakos hallgató
 Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Kar
 klarkat@gmail.com

Dr. Földi Kata

főiskolai docens
 Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Kar
 foldi.kata@econ.unideb.hu

A publikáció az EFOP-3.6.3-VEKOP-16-2017-00007 azonosító számú

„Tehetségből fiatal kutató” – A kutatói életpályát támogató tevékenységek a felsőoktatásban. c. projekt támogatásával valósult meg.